

# Agenda – Pwyllgor Diwylliant, y Gymraeg a

## Chyfathrebu

---

|                                    |  |
|------------------------------------|--|
| Lleoliad:                          | I gael rhagor o wybodaeth cysylltwch a:                                    |
| Ystafell Bwyllgora 2 – y Senedd    | <b>Steve George</b>  |
| Dyddiad: Dydd Iau, 22 Mehefin 2017 | Clerc y Pwyllgor   |
| Amser: 09.30                       | 0300 200 6565  |
|                                    | <a href="mailto:SeneddDGCh@cynulliad.cymru">SeneddDGCh@cynulliad.cymru</a> |

---

### Rhag-gyfarfod anffurfiol

(09.15 – 09.30)

#### 1 Cyflwyniad, ymddiheuriadau, dirprwyon a datgan buddiannau

#### 2 Newyddiaduraeth Newyddion yng Nghymru: Sesiwn dystiolaeth 5

(09.30 – 10.15)

(Tudalennau 1 – 13)

- Daniel Glyn, Rheolwr yr Orsaf, Made in Cardiff
- Peter Curtis, Rheolwr yr Orsaf, Bay TV (Swansea Limited)

#### 3 Newyddiaduraeth Newyddion yng Nghymru: Sesiwn dystiolaeth 6

(10.15 – 11.00)

(Tudalennau 14 – 20)

- Phil Henfrey, Pennaeth Newyddion a Rhaglenni, ITV Wales Cymru
- Zoe Thomas, Golygydd Cynnwys, ITV News Cymru Wales

#### 4 Papur i'w nodi

##### 4.1 Llythyr gan Cadeirydd y Pwyllgor Cyllid at y Cadeirydd: Craffu ar y gyllideb ddrafft

(Tudalennau 21 – 22)



- 5 **Cynnig o dan Reol Sefydlog 17.42 i benderfynu gwahardd y cyhoedd o'r cyfarfod ar gyfer eitemau 6, 7 ac 8**
  
- 6 **Ôl-drafodaeth breifat**  
(11.00 – 11.15)
  
- 7 **Trafod blaenraglen waith y Pwyllgor**  
(11.15 – 11.45) (Tudalennau 23 – 29)
  
- 8 **Ariannu addysg cerddoriaeth a gwella mynediad ati – Papur materion allweddol**  
(11.45 – 12.15) (Tudalennau 30 – 53)

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

A vibrant, competitive, independent, news media is a cornerstone of *Nationhood*. It is also a sign of a vibrant economy. With Wales reported to be falling behind England and on occasion the other constituents of the United Kingdom on many economic measurements we see media ownership consolidating and advertising revenues squeezed

The arrival of Social Media has removed all meaning from the traditional measures of success from existing products that offer news as a service as part of a communications package.

Launching a local television channel into the market at this time has given Bay TV (Swansea) Ltd a unique insight into market conditions and audience in South West Wales which may also be relevant to Wales as a whole.

At the time of writing Bay TV (Swansea) Ltd is one of 22 local television channels in the United Kingdom. It launched on July 12<sup>th</sup> 2016 and broadcasts in the conventional sense on Channel Eight on one terrestrial transmitter (Kilvey Hill) and on Channel 159 on Virgin Media – a cable TV service operating in Swansea. Other Local TV Network (LTVN) stations in Wales are Made in Cardiff and Made in North Wales.

Bay TV (Swansea) Ltd is licenced by Ofcom and under its 10-year licence has made a commitment to provide a local news service to its potential audience in the communities of Swansea, Neath Port Talbot, Carmarthenshire. This includes bulletins in the Welsh language.

The reception footprint from the Kilvey Hill transmitter covers 125,000 homes from Burry Port in the West to Pyle in the East. Due to local terrain reception from Kilvey Hill is patchy and can be affected by weather conditions. In Swansea itself, as a city of “seven hills in seven miles” this means being able to receive the channel at all is a lottery and television aerials in the same street can be seen pointing in many different directions as the occupants struggle to get a signal from neighbouring transmitters namely: Wenvoe, Mendips, Carmel and their relays.

It is no surprise therefore that many householders have given up on Digital Terrestrial (Freeview) and opted for Virgin Media or more usually British Sky Broadcasting “Sky”. (Reception of the channel on Your View and BT TV depends once again on access to the Kilvey Hill Transmitter.)

Based on this trading environment Bay TV (Swansea) Ltd had two options:

- To pay a substantial sum to gain access to a channel on the Sky platform
- or make the most of emerging social media channels to broadcast to an unknown audience.

Due to difficult local trading conditions for an emerging brand in the Swansea Bay Region purchasing a Sky channel was not possible in the current business plan. Instead with a very young team fresh from university it was decided to opt for the social media option.

As soon as it was possible to broadcast live on Facebook (in August 2016) Bay TV burst onto the social media scene with live broadcasts being supported by a high activity program of Twitter posts and updates. Once licenced by Ofcom for linear broadcast online the channel was also available on its own website [www.baytvswansea.com](http://www.baytvswansea.com)

The social media audience soon made itself know and now (June 2017) the channel has had more than two million viewers watching our news coverage around the world on Facebook alone.

Recently during an emergency situation in Swansea City Centre following the Manchester bombing the channel streamed the ongoing situation live. Within minutes 2,000 viewers were watching the

news output live. By the time the Bay TV Evening News Bulletin aired at 6pm a total of 9,700 viewers had viewed the news footage and 30,000 others had accessed the news alert.

Although we had previous demonstrations of the popularity of formal news broadcasts via social media this reach surprised everyone at Bay TV (Swansea) Ltd and provided possible evidence of the future of news provision to the people of Wales.

These social medial viewers were not sitting at home in front of a TV set or even a home computer screen. They were accessing a live LOCAL television news programme on their smart phone or tablet probably at work or shopping or at the gym. These are a generation that want their news *visual, vibrant* and *as-it- happens*. They don't want a bulletin they want easy digestible chunks of news.

The provision of such services, in such circumstances, can provide vital public service broadcasting to the communities of Wales at a fraction of the traditional cost.

On the day in question May 25<sup>th</sup> 2017 people were able to make decisions in real time based on broadcast information from an Ofcom-regulated broadcaster of an ongoing incident. Bay TV were told of a First Bus driver who seeing the news on Bay TV as he queued on the Fabian Way entrance to Swansea told his passengers they may be safer if they got off at Sainsburys than be driven into the city centre where a possibly hazardous incident was in progress. The many comments from Bay TV Facebook viewers tell similar tales.

It is generally accepted that as the print editions of region newspapers decline their brands may sustain a continued on-line presence. But in what form and what will the content be text only or multimedia and will local advertising migrate to the online brand in sufficient quantity to sustain quality local online journalism in the long term?

The news output of BBC news channel is available online too but all these brands use their own domains to broadcast and not social media channels although Twitter is used to point viewers towards their service.

It is possible without the cost of having to have traditional broadcast facilities local communities throughout Wales could form their own social media community channels. And there is evidence of this already. But with no regulation there looms of course the spectre of *Fake News* and the likelihood of defamation.

A better option would be perhaps for the National Assembly for Wales to investigate if a network of locally based not for profit community organisations could be instituted to broadcast local television to communities in Wales via social media to sufficiently high standards and be regulated by Ofcom Wales. Community Radio broadcast online of course is already supported by the Welsh Government.

Turning to the performance and delivery of existing news services in Wales the decline over the past 30 years is obvious to any professional observer. The introduction of new technologies in print and broadcasting should have meant a growth of news gathering in Wales but in reality provision of local news to communities falls away drastically once the city boundary of Cardiff is reached. Newspaper titles have been brought under common ownership and printing centralised. The latest news is not accessed in locally printed late editions but in Online Editions. Local commercial radio too is owned by national conglomerates. Local news programming on ITV 3 Wales and BBC Wales is restricted to approximately an hour a day when there is enough news happening in local communities to do so much more. It puzzles us why BBC Scotland is being given a new channel for

the nation and yet in Wales no such offer has been made. We are also puzzled how the BBC's new Local News Partnerships will operate in Wales.

Another possibility for another national English language channel for Wales would be linking the existing LTVN stations together Bay TV (Swansea) Ltd, Made In Cardiff and Made in North Wales to provide news and programming for the whole of Wales using the British Sky Broadcasting platform. And perhaps this too could be supported by the Welsh Government.

Should traditional media migrate to online only and undertake linear broadcast via the internet and/or social media then their output should be regulated by Ofcom - although this may need legislation.

Peter Curtis MCIPR

Management Consultant acting as Station Manager for Bay TV (Swansea) Ltd

# Eitem 3

Cynullid Cenedlaethol Cymru / National Assembly for Wales

Pwyllgor Diwylliant, y Gymraeg a Chyfathrebu / The Culture, Welsh Language and Communications Committee

Newyddiaduraeth Newyddion yng Nghymru / News Journalism in Wales

CWLC(5) NJW1 1

Ymateb gan ITV Cymru / Evidence from ITV Wales

## 1. Cyflwyniad

*1.1 “Thriving and well-funded news media are an important part of any modern society. The better informed we are, the better we can play a full role in democratic processes. Nations, regional and local news media also play a valuable role in representing and reinforcing national and local identities. They help us to understand the communities in which we live, celebrate what is special about our nation or locality, and bring us together in common cause or common understanding.”*<sup>1</sup>

1.2 Mae'r uchod yn crisialu buddiannau sylweddol cyfryngau newyddion iach i gymdeithas. Fodd bynnag, mae dirywiad y diwydiant papur newydd yng Nghymru – gyda gostyngiad yng nghylchrediad papurau rhanbarthol, papurau'n cau a'r lleihad oherwydd hynny yn y buddsoddiad mewn newyddiaduraeth ymchwiliol, wleidyddol ac ymgyrchu – yn golygu heriau sylweddol i'r sector. Mae'r rhyngrwyd a datblygiad platfformau cyfryngau cymdeithasol wedi dod â llawer o fuddiannau o ran lledaenu gwybodaeth ar raddfa fyd-eang. Ond er bod twf sylweddol wedi bod yn y defnydd o wefannau newyddion (E.e. gwefan Wales Online Trinity Mirror), mae cyhoeddwr masnachol yn wynebu heriau mawr wrth iddynt geisio gwneud elw o'r datblygiadau hyn. Yn y cyfamser, nid yw newyddiaduraeth gymunedol neu ddinasyddion, gwefannau hyperleol a gorsafoedd teledu lleol wedi gwneud cynnydd o bwys o ran graddfa a chynaliadwyedd.

1.3 Yn y cyd-destun hwn, mae parhad cyflwr darparwyr newyddion darlledu gwasanaeth cyhoeddus (PSB) –ITV masnachol a'r BBC sy'n cael ei ariannu'n gyhoeddus – yn hanfodol, gan sicrhau bod newyddion a dadansoddiad o faterion Cymreig yn cael sylw a phwyslais priodol mewn system ddarlledu luosog. Mae ymchwil Ofcom wedi dangos dro ar ôl tro mai Newyddion “ydy'r genre darlledu gwasanaeth cyhoeddus pwysicaf i gynulleidfaedd o hyd”.<sup>2</sup>

1.4 Hefyd, mae ffenomenon ddiweddar “newyddion ffug” yn rhoi pwys ychwanegol ar bwysigrwydd ymddiried a gwasanaethau newyddion darlledu gwasanaeth

---

<sup>1</sup> *News Where you Are: The Future Role of Nations and Regions TV News in the UK* gan Robin Foster ac Aileen Dennis 2015

<sup>2</sup> *Darlledu Gwasanaeth Cyhoeddus yn Oes y Rhynggrwyd*, Ofcom 2015

cyhoeddus sydd ar gael i bawb ac sy'n denu cynulleidfaoedd mawr. Mae gweithredu o dan fframwaith rheoleiddiol Cod Darlledu Ofcom, sy'n cynnwys y gofyniad am gydbwysedd, cywirdeb ac amhleidioldeb yn bwysicach nag erioed i helpu i wasanaethu cymdeithas wybodus.

## 2. Cyfraniad ITV News Cymru Wales

2.1 Mewn marchnad newyddion gynhenid wan yng Nghymru, ITV Cymru Wales yw'r unig ddarlledwr cenedlaethol sy'n darparu newyddion a materion cyhoeddus heblaw am y BBC. Mae hwn yn cael ei ddarparu am ddim i'r gwylwr heb ddim cost uniongyrchol i'r trethdalwr. Dylid edrych ar gyfraniad ITV Cymru yng nghyd-destun ehangach ITV News – darparwr newyddion y rhwydwaith masnachol, y cenedloedd a'r rhanbarthau yn y DU gyda chyfanswm y buddsoddiad oddeutu £100 miliwn y flwyddyn.

2.2 Yn ystod y blynyddoedd diwethaf, mae ITV wedi ad-drefnu ei fodel newyddion teledu ar gyfer y cenedloedd a'r rhanbarthau. Mae technolegau newydd a dulliau gweithio newydd wedi galluogi darlledu gwell gyda llai o adnoddau. Mae costau wedi'u lleihau, ac mae cynnyrch ar y sgrin wedi gwella, gyda mwy o bwyslais ar y lleol, mwy o aml sgiliau, mwy o gamerâu yn y maes ac ymateb cyflymach, mwy hyblyg i storïau newydd. Mae gan newyddiadurwyr gamerâu fideo a gliniaduron, a gallant ffilmio, paratoi adroddiadau a golygu yn y maes cyn cyflwyno eu storïau a darlledu'n fyw ar draws y rhwydwaith 4G i ystafelloedd newyddion.

2.3 Er 2014 mae ITV Cymru Wales wedi ei leoli yn ein canolfan ddarlledu manylder uwch fodern yn Assembly Square ym Mae Caerdydd – buddsoddiad gwerth miliynau o bunnoedd mewn darlledu yng Nghymru. Rydym yn cyflogi tua 100 o bobl mewn newyddion, rhaglenni a gweithrediadau: newyddiadurwyr, gohebwr arbennig, golygyddion, cynhyrchwyr, cyflwynwyr, cyfarwyddwyr, gweithredwyr camerâu a staff technegol eraill. Mae bron i ddau draean, 65, yn newyddiadurwyr / gwneuthurwyr rhaglenni.

### Cynnydd yng nghyfran y gynulleidfa

2.4 Mae amserlen oriau brig ITV Wales yn un o'r mwyaf poblogaidd yn y DU ac mae ei gwmpas a'i effaith ar gynnydd – ac mae hyn yn digwydd er gwaethaf y grymoedd andwyol sydd wedi bod yn effeithio ar ddarlledwyr gwasanaeth cyhoeddus yn ystod y degawd diwethaf. Mae hyn yn bwysig gan fod ITV Cymru yn darlledu'r rhan fwyaf o'i raglenni newyddion a materion cyfoes sydd o ddiddordeb i Gymru yn ystod



oriau brig, gan sicrhau'r gynulleidfa fwyaf posibl ar gyfer rhaglenni newyddion a materion cyfoes.

2.5 Rydym yn awr yn nhrydedd blwyddyn ein trwydded deng mlynedd ar gyfer Sianel 3 yng Nghymru<sup>3</sup>, gan gyflawni'r ymrwymadau a bennwyd gan Ofcom gan felly roi rhyw gymaint o sicrwydd i'r ddarpariaeth newyddion annibynnol. Mae'r gyllideb ar gyfer rhaglenni darlledu gwasanaeth cyhoeddus ITV Cymru – a nifer y cynyrchiadau darlledu gwasanaeth cyhoeddus – wedi bod yn sefydlog yn ystod y saith mlynedd diwethaf gyda 286 o oriau o newyddion a rhaglenni bob blwyddyn.

2.6 Mae'n amlwg bod cyfraniad darlledu gwasanaeth cyhoeddus ITV yn cael ei werthfawrogi gan wylwyr yng Nghymru. Yn 2016, cododd cyfran y gwylwyr ar gyfer ein prif raglen newyddion min nos, *Wales at Six*, i 22.6%, cynnydd am y seithfed flwyddyn yn olynol. Yn ogystal â chynnwys cymysgedd o newyddion, chwaraeon a'r tywydd, mae'r rhaglen yn rhoi pwyslais ar yr agenda cenedlaethol yng Nghymru, gyda gohebwy'r arbenigol yn rhoi sylw i'r prif feysydd polisi datganoledig.

2.7. Mae ein tîm gwleidyddiaeth, sy'n gweithio o'n swyddfa yn Nhŷ Hywel a Millbank Tower yn San Steffan, yn sicrhau sylw cynhwysfawr i fusnes y Cynulliad ac i storïau Seneddol sy'n effeithio ar Gymru.

2.8 Mae'r sylw a roddir i'r Etholiad Cyffredinol (ac a roddwyd i Etholiad y Cynulliad y llynedd ac i Etholiad Cyffredinol 2015) yn arwydd o bwysigrwydd agwedd Gymreig gref ITV News Wales ar wleidyddiaeth – sy'n cynnwys y cyfraniadau o ganolfannau cyfrif pwysig yng Nghymru ar raglen canlyniadau drwy'r nos ITV. Mae *Wales At Six* wedi dangos y cyfraniad a wneir ganddo at y broses ddemocrataidd trwy neilltuo llawer o amser ac adnoddau i'r ymgyrchoedd, gan adrodd ar y materion pwysig sy'n wynebu etholwyr, gan roi sylw helaeth i wleidyddion ac ymgyrchwyr a chynnwys cynulleidfaoedd yn y ddadl.

2.9 Yn ogystal â sylw i'r etholiad cyffredinol, mae'r prif storïau newyddion sydd wedi cael sylw yn 2017 hyd yma yn cynnwys: stori unigryw ar ffatri Ford; sylw manwl i effaith argyfwng y gaeaf ar ofal iechyd yng Nghymru; adroddiadau arbennig yn edrych ar fywyd yng Nghymoedd y De; cyfres o adroddiadau a oedd yn rhan o Wythnos Ymwybyddiaeth Iechyd Meddwl. Mae ein cysylltiad agos ag ITN yn ein galluogi i gydweithio ar storïau o Gymru ar raglenni newyddion rhwydwaith ITV.

---

<sup>3</sup> *Trwyddedau Sianel 3 yw ITV a STV; mae ymrwymadau ar y ddau o ohonynt i ddarparu rhaglenni newyddion teledu rhanbarthol fel rhan o'u trwydded.*

2.10 Mae ein heitem reolaidd “In Focus” ar *Wales At Six* yn neilltuo cryn amser i newyddiaduraeth ymchwiliol. Mae ymchwiliadau diweddar wedi cynnwys y cynnydd mewn hunanladdiad ymhlith dynion, caethiwed i gamblo, a chadw pobl â phroblemau iechyd meddwl mewn celloedd. Mae’r eitemau hyn wedi cynnwys ein cynulleidfa, gan roi cyfle i wylwyr i ddylanwadu ar yr eitemau.

2.11 Mae ein cynnyrch newyddion dyddiol hefyd yn cynnwys bwletinâu cynnar (yn *Good Morning Britain*), amser cinio a phenwythnosau. Mae ein sioe fore Sul, *Newsweek Wales*, yn cynnwys cymysgedd poblogaidd o newyddion, erthyglau a gwesteion diddorol. Mae gennym dîm yn y Gogledd, sydd wedi ei leoli yn ein swyddfa ym Mae Colwyn, a newyddiadurwyr mewn lleoliadau allweddol eraill ledled y wlad. Mae ein cerbydau lloeren (un yn y de ac un yn y gogledd) yn gallu anfon lluniau byw o ba bynnag ran o’r wlad lle mae’r stori’n digwydd.

2.12 Yn 2016, cafodd dyfais o’r enw Live U ei gyflwyno gan ITV News. Mae hwn yn ddarn bychan o dechnoleg gludadwy (maint bag o siwgr) sy’n galluogi gohebwr i ddarlledu’n fyw o unrhyw leoliad lle mae gwasanaeth 3G,4G neu ddiwifr ar gael. Mae Live U wedi gwneud cyfraniad pwysig at ein gallu i ddarlledu’n fyw gan ei fod mor fychan a chludadwy.

2.13 Mae ein cyfraniad at newyddiaduraeth yng Nghymru’n ymestyn y tu hwnt i’r rhaglenni newyddion rheolaidd gyda’n darpariaeth materion cyfoes yn ein galluogi i roi sylw mwy trylwyr i bynciau penodol. Mae *Wales This Week*, ein prif raglen materion cyfoes, wedi tynnu sylw at faterion pwysig a chudd sy’n effeithio ar Gymru ers 30 mlynedd. Enillodd y rhifyn ar hunanladdiad â chymorth wobwr sgŵp y flwyddyn i’r gohebydd Rob Osborne – a enillodd iddo hefyd wobwr newyddiadurwr y flwyddyn – yng Ngwobrau Cyfryngau Cymru 2017. Mae ein rhaglen wythnosol ar wleidyddiaeth *Sharp End* yn rhoi sylw bywiog a dealladwy i wleidyddiaeth Gymreig o’r Cynulliad Cenedlaethol a San Steffan.

2.14 Rydym hefyd yn cynnig lluosogrwydd mewn materion cyfoes yn y Gymraeg yn sgil y rhaglenni rydym yn eu cynhyrchu i S4C. Mae *Y Byd Ar Bedwar* wedi ennill gwobrau, ac mae wedi bod yn ymchwilio i storïau cenedlaethol a rhyngwladol am dros 30 o flynyddoedd; rydym yn cynhyrchu 21 rhifyn o’r gyfres i’r sianel yn ystod 2017. Mae *Hacio*, ein rhaglen materion cyfoes ar gyfer pobl ifanc, wedi cael ei chanmol am roi llais i’r genhedlaeth iau. Mae dadl arbennig *Hacio* a chyfres o dair rhaglen *Y Ras i 10 Downing Street* yn rhan o sylw S4C i Etholiad Cyffredinol 2017.

## Gwasanaeth newyddion digidol

2.15 Mae gwefan ITV News Wales yn cynnwys gwasanaeth newyddion digidol i'r funud ar draws sawl platfform – o ben desg i symudol. Mae'r wefan hefyd yn ychwanegu lluosogrwydd pellach i'r ddarpariaeth newyddion ar-lein genedlaethol yng Nghymru ochr yn ochr â gwefan newyddion BBC Cymru a Wales Online Trinity Mirror. Mae gennym strategaeth “enw da yn erbyn cyrhaeddiad” yn yr ystyr nad ydym yn ddibynnol ar nifer y cliciau a gawn – ond yn hytrach, ar werthoedd ymddiriedaeth, cywirdeb ac amhleidioldeb sy'n deillio o'n statws fel darlledwr gwasanaeth cyhoeddus yn y gofod digidol. Mae ein harlwy unigryw yn cyrraedd mwy o bobl ac yn denu cynulleidfaoedd newydd i newyddion darlledu gwasanaeth cyhoeddus. Mae ein newyddion digidol yn cyrraedd cynulleidfa ieuengach na theledu, ac mae'r defnydd o blatfformau fel Facebook wedi ymestyn cyrhaeddiad ein cynnwys newyddion fideo'n sylweddol. Edrychwyd ar gynnwys fideo fwy na 5 miliwn o weithiau ar ein tudalen Facebook yn 2016; hefyd mae mwy na 130,000 yn ein hoffi ar Facebook.

2.16 Mae rhagor o botensial i ddatblygu'r wefan newyddion. Nid yw hyn yn golygu cystadlu'n uniongyrchol â gwefannau papurau newydd lleol neu safleoedd hyperleol, sydd ill dau'n cynnig arlwy gwahanol a mwy lleol i ddefnyddwyr. Ond yr hyn mae'n ei olygu yw adeiladu ar gryfderau rhanbarthol craidd y rhaglen newyddion presennol – fideo o ansawdd uchel, gohebu o'r fan a'r lle, cyflwynwyr a gohebwyr adnabyddus ac ati – i wella ansawdd cyffredinol ac ystod y gwasanaethau.

## Buddsoddi yn y dyfodol

2.17 Mae ITV Cymru Wales wrthi'n recriwtio'r genhedlaeth nesaf o ohebwyr darlledu yng Nghymru. Rydym yn cynnig lleoliadau i fyfyrwyr o wahanol golegau a phrifysgolion yng Nghymru ac rydym hefyd yn cynnig prentisiaethau mewn disgyblaethau technegol a gweinyddol.

2.18 Rydym yn cydweithredu ag Ysgol Eastern High yng Nghaerdydd o dan y cynllun “Dosbarth Busnes”. Mae hwn yn helpu i wireddu dyheadau a chyrhaeddiad disgyblion ac mae'n galluogi prosiectau sy'n fuddiol i ITV trwy roi syniad o sut y gallwn ymestyn ymhellach ac ennyn diddordeb y genhedlaeth iau mewn newyddion darlledu gwasanaeth cyhoeddus a'r defnydd a wneir ohono yn y dyfodol.

## Amrywiaeth

2.19 Elfen bwysig o'n rôl yw adlewyrchu amrywiaeth y Gymru fodern. Rydym yn monitro amrywiaeth ein portread ar y sgrin ac yn bwydo canfyddiadau i'r timau newyddion fel y bydd cydweithwyr yn ymwybodol o'r hyn y mae angen i ni ei wella. Rydym ar hyn o bryd yn gweithio â Chydraddoldeb Hiliol Cymru i ddarparu hyfforddiant yn y cyfryngau i 40 o wirfoddolwyr o amrywiaeth o gymunedau ar hyd a lled Cymru. Nod hyn yw cynyddu'r gronfa o leisiau cymunedol sy'n ddigon hyderus i ddatgan eu barn ar y teledu.

2.20 Rydym hefyd yn rhan o'r cynllun "Breaking Into News", sy'n gweithio i roi cyfle i ddarpar newyddiadurwyr i gael eu mentora gan rai o'n newyddiadurwyr teledu ac i gynhyrchu pecynnau newyddion. Bydd carfan newydd o bobl ifanc yn cael ei gwahodd i gymryd rhan yn ein digwyddiad "Ystafelloedd Newyddion Agored" ar gyfer y sawl a hoffai gael gyrfa mewn newyddion teledu.

## 3. Heriau'r dyfodol

3.1 Yn amlwg, mae gan ITV News yng Nghymru rôl bwysig i'w chwarae i gynnal ystod a dyfnder darllediadau newyddion ac i sicrhau bod amrywiaeth o leisiau'n parhau i gael eu clywed. Rydym yn credu bod ein darpariaeth, ochr yn ochr â Newyddion BBC Cymru, yn gwasanaethu'r cyhoedd yng Nghymru'n dda o ran cystadleuaeth, dewis ac amrywiaeth o safbwyntiau.

3.2 Fodd bynnag, rhaid cydnabod y realiti masnachol. I ITV, mae newyddion y cenedloedd a'r rhanbarthau'n golygu cost sylweddol, o ystyried yr angen i gynhyrchu a darlledu dros 20 o raglenni ochr yn ochr. Fel y dywed Foster a Dennis yn eu hadroddiad, "a purely commercially motivated broadcaster would be highly unlikely to commit substantial resources to regional news".<sup>4</sup>

3.3 I sicrhau dyfodol newyddion y cenedloedd a'r rhanbarthau, ac er mwyn cynnal lluosogrwydd yn yr hyn sy'n cael ei gynhyrchu, mae ITV yn credu y bydd yn bwysig cadw'r fframwaith darlledu ffafriol sydd wedi helpu i'w gynnal hyd yma. Dylai Llywodraeth y DU roi sylw i ddau beth o ran polisi / rheoleiddio:

- Yn gyntaf, mae angen gweithredu i barhau i sicrhau'r mesurau hynny sy'n helpu'n benodol i ddigolledu ITV am y costau sydd ynghlwm wrth amodau'r drwydded darlledu gwasanaeth cyhoeddus, gan gynnwys newyddion y

---

<sup>4</sup> *News Where you Are: The Future Role of Nations and Regions TV News in the UK* gan Robin Foster ac Aileen Dennis 2015

cenhedloedd a'r rhanbarthau. Mae hyn yn cynnwys parhau i sicrhau mynediad at sbectrwm radio digonol i warantu bod gwasanaethau darlledu'r brif Sianel 3 yn cael eu trawsyrru'n ddigidol i bawb, a sicrhau lle amlwg priodol i'r prif sianelau gwasanaeth darlledu cyhoeddus ar y rhestr sianelau electronig (EPG) ar gyfer y dyfodol, a rhyngwynebau mynediad at gynnwys eraill.

- Yn ail, sicrhau bod y fframwaith darlledu'n parhau i roi siawns teg i ITV i wneud elw rhesymol ar ei fuddsoddiad unigryw mewn lefelau uchel o gynnwys gwreiddiol yn y DU. Bydd hyn yn sicrhau cryfder tymor hir Sianel 3, yn seiliedig ar sianel â chynulleidfa dorfol gyda lefelau uchel o fuddsoddiad mewn cynnwys gwreiddiol am ddim i bawb. Dylid rhoi pwyslais penodol ar y cydbwysedd economaidd rhwng Darlledwyr Gwasanaeth Cyhoeddus a phlatfformau.

3.4 Rydym yn gobeithio y bydd ein cyflwyniad yn help i oleuo'r Pwyllgor. Mae cyfraniad ITV Wales News ar ei orau pan fydd yn rhan o gyfundrefn o ffynonellau lluosog a bywiog. Ar ei ben ei hun, ni ellir disgwyl iddo roi sylw i bopeth. Nid oes gennym y gofod i roi sylw i fanion busnes cynghorau lleol. Ni allwn gynnig yr un lefel

o berthnasedd lleol ag y mae safleoedd ar-lein hyperleol yn ei gynnig. Hefyd, oherwydd ei natur, fel y dywed Foster a Dennis, mae newyddion cenedloedd a rhanbarthau ITV yn cael llai o effaith yn y maes ymgyrchu. Gellir priodoli hyn yn rhannol i'r fframwaith rheoleiddio yr ydym yn gorfod gweithio o fewn iddo, sy'n mynnu cydbwysedd ac amhleidioldeb.

3.5 Ond rydym yn rhoi sylw i faterion cenedlaethol a lleol mawr y dydd ac yn helpu i feithrin ymdeimlad o hunaniaeth genedlaethol trwy sianel cynulleidfa dorfol a brand uchel ei barch ITV. Bydd dod o hyd i atebion parhaol i'r heriau economaidd sy'n wynebu'r sector papurau newydd a chyfryngau ar-lein yn anodd. Yn draddodiadol mae gwasanaethau newyddion darlledu gwasanaeth cyhoeddus wedi cael eu cyfoethogi gan gystadleuaeth o gyfeiriad cyfryngau newyddion eraill ac fel ffynonellau syniadau a thalent newydd. O'r herwydd, mae gan eu dirywiad oblygiadau i ITV Cymru Wales - yn enwedig pan ddaw'n fater o ddatblygu talent newydd a lleisiau newydd. Yr hyn sy'n amlwg yw bod sicrhau newyddion darlledu gwasanaeth cyhoeddus masnachol cynaliadwy yng Nghymru yn bwysicach nag erioed.

---

**Cynulliad Cenedlaethol Cymru**  
Y Pwyllgor Cyllid

---

**National Assembly for Wales**  
Finance Committee

---

Pwyllgor Diwylliant, y Gymraeg a Chyfathrebu

15 Mehefin 2017

Annwyl Bethan Jenkins AC

### Craffu ar y gyllideb ddrafft

Rwy'n ysgrifennu atoch yn dilyn ystyriaeth y Pwyllgor Busnes o'i adroddiad drafft ar newidiadau i'r Rheolau Sefydlog mewn perthynas â chraffu ar y gyllideb ddrafft, cyn i'r newidiadau i'r Rheolau Sefydlog a'r Protocol o ran Proses y Gyllideb gael eu hystyried yn y Cyfarfod Llawn yr wythnos nesaf.

Mae'r newidiadau i broses y gyllideb yn benllanw darn o waith a ddechreuwyd gan y Pwyllgor Cyllid yn y Pedwerydd Cynulliad; mae datganoli pwerau cyllidol yn Neddf Cymru 2014 wedi golygu bod yn rhaid i waith craffu'r Cynulliad bellach ystyried nid yn unig gynlluniau gwariant Llywodraeth Cymru, ond sut y bydd y cynlluniau hyn yn cael eu hariannu, drwy drethi a benthyca.

Mae'r prif newidiadau sy'n cael eu cynnig yn cynnwys bod y gwaith craffu ar y gyllideb yn dod yn broses dau gam, lle mae'r wybodaeth ar lefel uwch y byddai'r Pwyllgor Cyllid yn craffu arni yn cael ei chyhoeddi cyn y manylion sydd eu hangen gan y pwyllgorau polisi, a chaniateir mwy o amser ar gyfer y gwaith craffu. Yn benodol, y gobaith yw y bydd yr amser ychwanegol hwn yn caniatáu i'r pwyllgorau polisi ymgymryd â gwaith craffu manylach o'r gwariant yn eich portffolios, ac ni fydd yn ofynnol mwyach ichi adrodd i'r Pwyllgor Cyllid. Gallwch adrodd yn eich rhinwedd eich hun os byddwch am wneud hynny.



**Cynulliad Cenedlaethol Cymru**  
Bae Caerdydd, Caerdydd, CF99 1NA  
SeneddCyllid@cynulliad.cymru  
www.cynulliad.cymru/SeneddCyllid  
0300 200 6565

**National Assembly for Wales**  
Cardiff Bay, Cardiff, CF99 1NA  
SeneddFinance@assembly.wales  
www.assembly.wales/SeneddFinance  
0300 200 6565


Rwyf wedi gofyn am drafodaeth ynghylch y newidiadau hyn yn fforwm nesaf y Cadeiryddion, er mwyn ein galluogi ni i drafod y newidiadau mewn mwy o fanylder a gallwn ystyried y canlynol:

- sut y bydd gwaith craffu'r Pwyllgor yn gweithio yn ymarferol;
- sut y gall y Pwyllgor Cyllid gadw rôl oruchwylio;
- sut y gallwn weithio gyda'n gilydd i ymgysylltu cymaint â phosibl â'r cyhoedd;
- sut y gellir diwallu unrhyw anghenion hyfforddi a datblygu ar gyfer pwyllgorau.

Cyn y drafodaeth yn y Cyfarfod Llawn [mae'r newidiadau arfaethedig i'r Rheolau Sefydlog wedi cael eu cyflwyno](#), yn yr un modd â'r [protocol diwygiedig](#).

Os bydd gennych unrhyw gwestiynau am hyn, mae croeso ichi roi gwybod imi, ac edrychaf ymlaen at drafod y newidiadau hyn ymhellach yng nghyfarfod Fforwm y Cadeiryddion ar 12 Gorffennaf 2017.

Yn gywir



Simon Thomas AC

**Cadeirydd y Pwyllgor Cyllid**



Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon



# Eitem 8

Yn rhinwedd paragraff(au) vi o Reol Sefydlog 17.42

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon